

Overgang til Selveiendom, og paa den anden Side at indfranke Controlbestemmelserne for Bestdderne saaledes, at disse ikke affkræfte dem fra at virke for Dynaaelsen af det, hvorpaa Loven gaaer ud. Iøvrigt kan jeg henholde mig til, hvad et andet æret Medlem af Udvalget (Dahl), der allerede har udtalt sig, har bemærket.

Justitsministeren: Det Niemed, som ligger til Grund for det Lovudkast, som her er fremkommet, maa vistnok af Alle anerkendes og anerkendes ogsaa af Regjeringen for saa vigtigt, at det fortjener i høi Maade at tages under Overveielse, og de Foranstaltninger, der fra Regjeringens Side allerede tidligere, navnlig i forrige Aar, bleve truffet for at fremme det samme Niemed, som her tilsigtes, vise, at den Sag, der her handles om, ikke har undgaaet Overveielse ogsaa fra Regjeringens Side. Dersom man ad frivillig Overenskomst's Vej kunde bringe Fæstets Overgang til Selveiendom igang, saa vilde det vistnok i mange Henseender lette Udjevningen af de ellers temmelig indviklede Forhold, og, forsaavidt en saadan Vej kunde udfindes, hvorpaa man kunde opnaae dette Niemed uden at tilstødesatte andre Interesser, som det ogsaa paaligger Staten at varetage, kunde Regjeringen naturligvis ikke Andet end i høi Grad interessere sig for Sagens heldige Fremme. Det er nu vistnok saaledes, at Udkastet, som det her foreligger, tager noget Hensyn til den Betyggelse, som man tidligere har troet at burde tilveiebringe for de fremtidige Bestdder af Lehn og Fideicommiss'er; men denne Betyggelse er ikke saa stor som den, man hidtil fra Regjeringens Side har søgt at opretholde. Det blev navnlig under de Forhandlinger, der fandt Sted forinden den Foranstaltning, som blev bekendtgjort i Departementstidenden af forrige Aar, og som allerede af flere ærede Talere er berørt, bragt under Overveielse, om ikke den Andeel af Kjøbesummen, der kunde tilkomme den nærværende Bestdder, burde være endeel større end den Dvotadeel, der blev ham tilstaaet, nemlig 5 Procent. Der er vistnok Meget, som taler til Fordeel herfor. Naar en Bestdder af et Stamhuus, Lehn eller Fideicommis beslutter at iværksætte

den her omhandlede Foranstaltning ved at bortselge eller endog saa kun bortarvefæste det under Lehnet eller Fideicommisset henhørende Bøndergods, vil han især i Begyndelsen være udsat for at lide betydelige Tab for sit eget personlige Vedkommende, idet han, naar Foranstaltningen skal gennemføres, nødvendigvis maa fornemmelig søge den udført, hver Gang en Fæstegaard bliver ledig, og han saaledes berøves den væsentlige Indtægt, som Indsættningen forlægger ham. Det er derfor ikke mere end billigt, at der tilstaaes ham en nogenlunde tilsvarende Erstatning, og det synes mig navnlig, at det kunde være god Grund til at tilstaae en Bestdder, som gennemførte den her omhandlede Foranstaltning, en ikke ubetydeligt større Dvotadeel af Kjøbesummen for den Deel af Godset, der først afhændes, end for den senere. Thi, naar en Deel af Godset er afhændet, saa vil i Almindelighed den høiere aarlige Indtægt, som erholdes derved, at Kjøbesummens Rente i Regelen overstiger den hidtil sædvanlige aarlige Indtægt af Fæstegodset, byveie det Tab som Godseieren, som nys berørt, vil lide. Det kunde derfor maaskee fortjene at tages under Overveielse af det ærede Udvalg, om der ikke maatte være god Grund til, om ikke overhovedet at nedsætte denne Dvotadeel af $\frac{1}{5}$ eller 20 pCt., saa dog idetmindste at nedsætte den og det maaskee temmelig betydeligt for den Deel af Salget, der foregik senere, s. Gr. for den sidste Halvdeel af Godset, som folgtes. Det er nemlig vist ikke Meningen, at der i denne Procentdeel, der tillægges Bestdderen, skulde ligge en væsentlig Opfordring til at benytte denne Foranstaltning, den skulde kun give Skadesløsholdelse for ham; Opfordringen dertil har han allerede fra saa mange andre Sider. Naar Sagen kan gennemføres, uden at han selv lider noget Tab, saa behøver han vistnok ikke at opfordres ved at skulle selv have en personlig Fordeel. Det kan heller ikke ske uden paa de Successionsberettigedes Beføstning, og derfor synes det billigt, at Sagen saavidt som muligt ordnes saaledes, at der kun gives ham et passende Æquivalent for det Tab, han selv lider, men heller ikke mere, og jeg skulde holde for, at 20 pCt. for det Hele vist vil være mere, end der behøves i saadant Niemed.